

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2021

Radek Svoboda

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra politologie

**Volební účast při volbách do akademických
senátů Univerzity Hradec Králové**

Bakalářská práce

Autor:	Radek Svoboda
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Karel Kouba, Ph.D., M.A.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Radek Svoboda
Studium:	F17BP0106
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Název bakalářské práce:	Volební účast při volbách do akademických senátů Univerzity Hradec Králové
Název bakalářské práce AJ:	Participation in elections to the academic senates of the University of Hradec Králové

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se zabývá problematikou volební účasti do Akademických senátů Univerzity Hradec Králové se zaměřením na jednotlivé fakulty, ale i na celouniverzitní senát, zároveň i na studentské i akademické komory. V teoretické části jsou charakterizovány senáty a jejich vlivy na fungování Univerzity. V empirické části se práce zabývá výsledky voleb za poslední dvě volební období z hlediska volební účasti napříč senáty, a faktorů které ji ovlivňují. Výzkum kombinuje kvalitativní i kvantitativní metody.

V rámci zjišťování volební účasti je využita analýza volebních protokolů o výsledcích voleb jednotlivých senátů. V druhé výzkumné části zjišťující zájem o volby je využita kvantitativní metoda dotazníkového šetření.

1. Kouba, Karel. 2018. "Determinants of student participation in higher education governance: the case of student turnout in academic senate elections in Czechia." *Higher education* 76, č. 1, 67-84.
2. Křepelka, Filip. 2018. "Zvláštnosti akademické samosprávy v Česku a jejich možné důsledky." *Správní právo* 51, č. 4, 288-298.
3. Pabian, P., Tvrďá, K., Hundlová, L. 2013. "Jsou studující všemocní nebo bezmocní? Vladnutí v českém vysokém školství mezi studentokracií, akademickou oligarchií a manažerismem" *AULA revue pro vysokoškolskou a vědní politiku* 21, č. 1, 68-83.
4. Prudký, L., Pabián, P., Šima, K. 2010. *České vysoké školství: Na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009*. Praha: Grada.
5. Bohumil, Vybíral. 2005. *Vnitřní předpisy Univerzity Hradec Králové*. Hradec Králové: Gaudeamus
6. Chytilek, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D. 2009. *Volební systémy*. Praha: Portál
7. Sládeček, Vladimír., Pouperová, Olga. 2014. *Správní právo: Zvláštní část*. Praha: Leges
8. Ježek, F. 2006. "Strategické řízení vysokých škol." In: *Vybrané problémy vzdělávací politiky*. Ed. Jaroslav Kalous, Arnošt Veselý. Praha: Karolinum, 130-142.
9. Lukáš, Linek. 2013. *Kam se ztratili voliči?: Volební účast v ČR v letech 1990-2010*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury
10. Jan, Vymětal. 2015. *Praktický průvodce studiem na Vysoké škole: praktické rady jak uspět při studiu na vysoké škole i v praxi*. Ostrava: Key Publishing s.r.o.

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. Mgr. Karel Kouba, Ph.D., M.A.

Datum zadání závěrečné práce: 31.5.2021

Prohlášení o autorství práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci (pod vedením vedoucího bakalářské práce) vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne 25. 6. 2021

podpis.....

Poděkování

Rád bych poděkoval doc. Mgr. Karlu Koubovi, Ph.D., M.A. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při vypracování a konzultacích bakalářské práce.

Anotace

SVOBODA, RADEK. *Volební účast při volbách do akademických senátů Univerzity Hradec Králové*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2021, 51 s. Bakalářská práce.

Práce se zabývá problematikou volební účasti do Akademických senátů Univerzity Hradec Králové se zaměřením na jednotlivé fakulní senáty, ale i na celouniverzitní senát, zároveň na studentské i akademické komory. V teoretické části jsou charakterizovány senáty a jejich vlivy na fungování Univerzity. V empirické části se práce zabývá výsledky voleb za poslední dvě volební období z hlediska volební účasti napříč senáty, a faktorů které ji ovlivňují. Jedná se o empiricko-teoretickou práci s využitím kvalitativní metody. V rámci zjišťování volební účasti je využita analýza volebních protokolů o výsledcích voleb jednotlivých senátů. V druhé podkapitole empirické části zjišťující determinanty volební ne/účasti je využita kvalitativní metoda polostrukturovaných rozhovorů.

Klíčová slova

Akademický senát, Univerzita Hradec Králové, Volby, Volební účast, Fakulta, Studenti, Akademici, Faktory

Abstract

SVOBODA, RADEK. *Participation in elections to the academic senates of the University of Hradec Králové*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2021, 51 pp. Bachelor Degree Thesis.

The work consists of the problematics focusing on voter turnout into the academic senate of University Hradec Králové. The case of study center the attention as well not only on particular college senates but also on the overall universities senate. Furthermore, students and academic chambers would be examined. In the theoretical part, the senates and their influence on the functioning of universities would be characterized. Whereas the empiric part is pursuing results of elections from the last two electoral periods across senates, along with their effective factors. It is empiric-theoretical research utilizing the qualitative methodology. To achieving voter turnout, the analysis of the electoral protocol connected to outcomes from each senate is used. In the second subsection, an empiric chapter concerning determinants of electoral presence/nonpresence applies the method of half-structured interviews.

Key words

Academic senate, University Hradec Kralove, Elections, Voter turnout, Students, Academics, Fakulty, Factors

Obsah

Seznam zkratek.....	8
1 Úvod.....	9
1.1 Cíl práce.....	10
1.2 Výzkumná otázka	10
1.3 Tematické a časové vymezení práce.....	11
1.4 Struktura práce.....	11
1.5 Metodologie práce	12
1.6 Data.....	12
2 Teoretická část práce.....	14
2.1 Představení základní terminologie a funkcí AS.....	14
2.2 Volební a jednací řád UHK.....	17
2.3 Teorie volební účasti.....	19
2.3.1 Teorie statusu a zdrojů.....	19
2.3.2 Teorie motivace	20
2.3.3 Teorie mobilizace	20
2.3.4 Teorie racionální volby a valenčního hlasování	21
3 Empirická část práce	22
3.1 Volební účast	22
3.1.1 Fakultní akademické senáty.....	22
3.1.2 Celouniverzitní senát	27
3.1.3 Porovnání mezi Akademickými senáty	30
3.2 Příčiny neúčasti studentů u voleb	33
3.2.1 Polostrukturované rozhovory se studenty	33
3.2.2 Doporučení studentů.....	46
4 Závěr.....	48
Prameny a literatura.....	49

Seznam zkratek

AS	Akademický senát
UHK	Univerzita Hradec Králové
FF	Filozofická fakulta
PdF	Pedagogická fakulta
FIM	Fakulta informatiky a managementu
PřF	Přírodovědecká fakulta
VVŠ	Veřejná vysoká škola

1 Úvod

Akademické senáty se po listopadu 1989 staly symboly skutečné a opětovně nabyté akademické svobody a samosprávy, která je základem demokratické struktury českých vysokých škol. Jedná se o klíčové orgány legislativní a kontrolní moci českých veřejných vysokých škol (dále jen VVŠ), jejichž vliv má mnohdy rozhodující dopad na personální a další struktury jednotlivých vysokoškolských institucí. Byli to právě studenti, kteří se na podzim roku 1989 stali klíčovou hybnou silou transformace naší společnosti a politiky, a právě jejich zásadní role se poté otiskla i do jejich velmi silného zastoupení v akademických senátech.

Podstatou univerzitní a fakultní akademické samosprávy je akademický senát, jelikož se jako jediný skládá ze členů přímo volených akademickou obcí. Akademické senáty (dále jen AS) jsou pro vysoké školy stěžejními institucemi, protože schvalují rozpočet a kontrolují využívání finančních prostředků. Dále disponují pravomocí volit rektora, případně mají právo jej odvolat. AS však mají i další důležité kompetence jako je schvalování výročních zpráv o činnosti, výročních zpráv o hospodaření, vnitřních předpisů, hodnocení vysoké školy, dlouhodobých záměrů vysoké školy, či schvalují rektorem navržené členy vědecké rady vysoké školy. V neposlední řadě mají AS rozhodující slovo i v otázce zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení nebo zrušení součástí vysoké školy (Křepelka 2018).

Vedle důležitých pravomocí se však AS potýkají také s řadou problémů, a ne vždy se jedná o plně funkční tělesa ideálně naplňující svou roli a kompetence. Lze zde zmínit zejména otázku nízké volební účasti při volbách do obou senátních komor, což může vést až ke snížení legitimacy rozhodnutí této instituce. Z hlediska studentských senátních komor je tento problém pravděpodobně také důsledkem často nízké informovanosti mezi samotnými studenty v oblasti fungování či pravomocí akademických senátů a obecného nezájmu účastnit se života akademické obce, což logicky vede k neúčasti (ať už aktivní či pasivní) na těchto volebních procesech.

1.1 Cíl práce

Práce se zabývá problematikou volební účasti do Akademických senátů VVŠ na Univerzitě Hradec Králové (dále jen UHK) se zaměřením na volby do studentských (dále jen SK AS) a akademických komor (dále jen AK AS) jednotlivých fakult, ale i na celouniverzitní senát. Text této bakalářské práce by měl nabídnout možné vysvětlení příčin a důsledků studentské ne/účasti na akademickém a samosprávném životě na UHK. Práce se taktéž zaměří na výsledky voleb a jejich srovnání napříč fakultami. Pro toto téma jsem se rozhodl na základě toho, že se z pohledu publikačního nejedná o často diskutované téma, ačkoli s problematikou volební ne/účasti je spojena celá řada výzev a problémů.

1.2 Výzkumná otázka

Tato práce se zaměřuje především na volební účast, a to jak studentů, tak i akademických pracovníků na UHK ve volbách do celouniverzitního senátu, ale i fakultních senátů. Text této bakalářské práce hledá odpovědi na tyto dvě zásadní výzkumné otázky:

- 1) Jaká byla volební účast do AS UHK a jaká do fakultních AS?
- 2) Jaké faktory ovlivňují volební účast studentů?

V rámci první výzkumné otázky práce zjišťuje, jaká byla volební účast v posledních dvou volbách na jednotlivých fakultách UHK, ale i v celouniverzitním senátu UHK. Snaží se porovnat výsledky mezi sebou a informovat tak o skutečnosti, kde je účast tradičně větší a kde menší. Druhá výzkumná otázka pracuje s předpokladem, že volební účast ovlivňuje řada faktorů, které mohou mít vliv na voliče a jeho rozhodnutí o ne/účasti ve volbách. Řeší otázku volebních systémů a problematiku tradičně nízké volební účasti ve volbách do AS. Odpovědi by měly nabídnout doporučení, na jaké faktory se zaměřit v příštích volbách, aby se zvýšila pravděpodobnost vyšší účasti u voleb, která povede ke zvýšení legitimacy AS.

1.3 Tematické a časové vymezení práce

Pro svoji práci jsem si vybral rozbor akademických senátů Univerzity Hradec Králové, které budu srovnávat mezi sebou. Zastoupení tak mají všechny akademické senáty fakult UHK včetně celouniverzitního akademického senátu. V práci se zaměřuji jak na studentské, tak i na akademické komory.

Z hlediska časového práce zahrnuje a analyzuje období posledních dvou řádných voleb. Tedy od roku 2016, kdy proběhly první mnou zkoumané volby do AS. Sledované období završí druhé volby, které se povětšinou řádně konaly v roce 2019. Alespoň dvě volební období jsou potřebná zejména s ohledem na možnost zachycení funkčních proměn a srovnání voleb na jednotlivých fakultách.

1.4 Struktura práce

Z hlediska struktury je práce, kromě úvodu a závěru, členěna do dvou základních kapitol. V první kapitole (teoretické části) bych se chtěl věnovat představení základní terminologie práce (akademická samospráva, akademická obec apod.), vymezení funkcí a kompetencí akademických senátů daných zákonnými normami a předpisy. Dále je součástí této kapitoly rozbor vnitřního zakotvení senátů, včetně analýzy jednacích a volebních řádů. Zvláštní pozornost si v této části zaslouží představení teorií volební účasti dle L. Linka. V této kapitole je také představený model volebního systému do AS.

Druhá kapitola (empirická část) je dělena do dvou podkapitol. První podkapitola analyzuje a srovnává volby se zaměřením na výši volební účasti u voleb do obou komor, a to jak fakultních AS, tak celouniverzitního AS. Druhá podkapitola obsahuje odpovědi studentů v polostrukturovaném rozhovoru, které zjišťují možné faktory ovlivňující volební ne/účast. Text završuje závěr, v němž lze nalézt shrnutí podstatných výstupů této bakalářské práce a odpovědi na výzkumné otázky.

1.5 Metodologie práce

Jedná se o empiricko-teoretickou práci s využitím kvalitativní metody. Konkrétněji se jedná o využití komparace, a to jak diachronní, která je umožněna delším časovým úsekem, v jehož rámci text analyzuje vývoj na jednotlivých fakultách za dvě volební období (6 let), tak především synchronní srovnávající SK AS a AK AS v jednom časovém úseku. V rámci kvalitativního přístupu se bakalářská práce zaměřuje na polostrukturované rozhovory se studenty, které hledají odpovědi na možné příčiny volební ne/účasti studentů u voleb.

1.6 Data

Tato práce čerpá zejména ze zdrojů odborné literatury, a to logicky především českého původu kvůli specifikaci práce na konkrétní Univerzitu Hradec Králové a její samosprávu.

Základní terminologie obsažená v první kapitole práce je čerpána z vícero publikací, a to jednak z publikace „Vnitřní předpisy UHK“ od Prof. Ing. Bohumila Vybírala CS.c z roku 2005 a následně z publikace „Praktický průvodce studiem na vysoké škole“ od autora Jana Vymětala z roku 2015. Taktéž nesmíme zapomenout na publikaci „Správní právo“ od Vladimíra Sládečka, Olgy Pouperové a kolektivu.

Další data v práci jsou čerpána ze zákonných norem (především ze Zákona o VŠ a jeho novel), stanov UHK, vnitřních dokumentů a norem, zejména z jejich volebních a jednacích řádů dostupných v psaných, ale i online verzích na webu, případně na vyžádání na jednotlivých fakultách na děkanátech.

V úvodu první kapitoly, která představuje fungování samosprávy univerzity je využita kritika z článku od Filipa Křepelky k vnitřnímu uspořádání univerzit a rozdělení moci.

Do teoretické části jsou také zařazeny informace ohledně působnosti a funkce akademického senátu, které nám vysvětluje i publikace „České vysoké školství“ od Petra Pabiána. Taktéž je v teoretické části práce využit výzkum „Voter Turnout Among College Students: New Data and a Rethinking of Traditional Theories“ z roku 2010 od Richarda Niemiho a Michaela Hanmera, kteří publikují o volební účasti vysokoškolských studentech a mluví o faktorech volební účasti a motivacích studentů hlasovat. Další

publikací, která je využita v práci pro aplikaci volebních systémů na volební řád UHK je kniha „Volební systémy“ od Romana Chytilka, Jakuba Šedo, Tomáše Lebedy a Dalibora Čaulouda.

V přístupu k teoriím volební účasti slouží publikace, které vysvětlují přístupy k individuálnímu rozhodování jedinců, zda se voleb zúčastnit. Jedná se o publikace „Kam se ztratily voliči“ od Lukáše Lilka, a to konkrétně kapitola „Teorie volební účasti“. Dále je využita i publikace od Andrého Blaise „To Vote or Not to Vote? The Merits and Limits of Rational Choice Theory“ nebo Rikera a Ordershooka „An Introduction to Positive Political Theory“ a Studie „Friends and Politics“ od Kotler-Berkowitz. Taktéž je využita diplomová práce Elišky Novákové „Nevoliči ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky 2013 a jejich motivace k volební neúčasti“.

Pro vývoj a postavení studentů za poslední desetiletí ve vládnutí v českém vysokém školství je využit článek „Jsou studující všemocní nebo bezmocní? Vládnutí v českém vysokém školství mezi studentokracií, akademickou oligarchií a manažerismem“ z roku 2013 a to především kapitola „Úpadek moci studujících: od angažovanosti ke lhostejnosti“, která rozebírá tři hlavní faktory ztráty lepšího postavení studujících ve vládnutí vysokým školám.

V neposlední řadě budu k praktické části práce využívat výzkumné metody a kvalitativní přístupy popsané ve dvou publikacích „Kvalitativní výzkum“ od Jana Hendla a „Metody výzkumu a evaluace“ od Jiřího Remla a Jana Hendla.

Celá práce je inspirovaná článkem od doc. Mgr. Karla Kouby, Ph.D, M.A. „Determinants of student participation in higher education governance: the case of student turnout in academic senate elections in Czechia“, který pojednává o prvním systematickém zkoumání faktorů ovlivňující volební účast do nepolitických funkcí a chce najít odpověď na možné příčiny volební neúčasti a případná doporučení, jako např. zda by pomohlo hlasování na internetu, zda existují nějaká snadná institucionální řešení apod.

Bakalářská práce taktéž hojně využívá přístupů na webové stránky UHK a jejích fakult, a další relevantní internetové zdroje.

2 Teoretická část práce

V první kapitole (teoretické části) se práce věnuje představení základní terminologie (akademická samospráva, akademická obec apod.), vymezení funkcí a kompetencí akademických senátů daných zákonnými normami a předpisy. Dále je součástí této kapitoly rozbor jednacích a volebních řádů. Zvláštní pozornost si v této části zaslouží představení teorií volební účasti.

2.1 Představení základní terminologie a funkcí AS

Vysoká škola je vzdělávací instituce, která je součástí vzdělávací soustavy a tvoří tak nejvyšší článek v této soustavě. Realizuje terciální vzdělávání, přispívá k rozvoji vzdělávání a podílí se na celoživotním vzdělávání na tří úrovních – regionální, národní a mezinárodní (Sládeček, Pouperová 2014).

Veřejná vysoká škola je dělena na dva základní typy, a to na univerzitní a neuniverzitní. Univerzita nemusí mít jenom vzdělávací funkci, ale i vědecko-badatelskou. Na škole se může přednášet studentům ve vícero oborech. Vysoká škola se dělí na jednotlivé fakulty a ty následně na konkrétní katedry, ústavy anebo instituty. V České republice v současné době najdeme 26 veřejných, 46 soukromých a 2 státní vysoké školy. Do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy patří zejména vnitřní organizace, určování počtu přijímaných uchazečů o studium, organizace studia, tvorba studijních programů atd. Samosprávnými akademickými orgány jsou např. akademický senát, rektor, správní rada atd. (Vymětal 2015).

Univerzita Hradec Králové je veřejná vysoká škola univerzitního typu a je zároveň nejvýznamnější vzdělávací a výzkumnou institucí východočeského regionu. Akademický senát UHK je samosprávným zastupitelským orgánem veřejné vysoké školy a má nejméně jedenáct členů. Členy akademického senátu volí členové akademické obce školy. Volby jsou přímé a s tajným hlasováním. Členství v akademickém senátu je neslučitelné s výkonem funkce děkana, proděkanů, rektora a prorektorů. Akademický senát se dělí na dva typy, celouniverzitní a fakultní, dle toho, zda zastupuje celou univerzitu, anebo pouze jednu konkrétní fakultu VŠ. Dále v něm najdeme studentskou, ale i akademickou komoru. Univerzita Hradec Králové se dělí na čtyři fakulty, a to jmenovitě na Filozofickou fakultu, Pedagogickou fakultu, Fakultu informatiky a

managementu a Přírodovědeckou fakultu. Důležitým orgánem školy je správní rada, která má nejméně devět členů a jejich počet musí být dělitelný třemi. Členy správní rady jmenuje a odvolává ministr po projednání s rektorem. Zároveň však členové správní rady nesmí být zaměstnanci dané školy. Správní rada vydává předchozí písemné souhlasy k právním úkonům. Vyjadřuje se k dlouhodobému záměru školy a k dalším věcem, které jí předloží rektor nebo ministr. Například rozpočtu školy, výroční zprávě o činnosti a hospodaření VŠ a k výsledkům hodnocení činnosti školy. Rektor je nejvyšší hodnostář vysoké školy, který jedná a rozhoduje ve věcech školy, když zákon nestanoví jinak. Rektora jmenuje prezident republiky na návrh akademického senátu a Ministerstva školství. Má čtyřleté funkční období (Vymětal 2015).

„Tvorba studijních plánů spadá do autonomní působnosti vysokých škol a v jejich rámci do působnosti samosprávných akademických orgánů bez jakékoliv zaměstnavatelské účasti.“ (Pabián 2010) „V rámci škol získaly rozhodující pozici reprezentativní senáty (se silnou pozicí studujících) na úkor fakultních a univerzitních exekutiv“ (Pabián 2010).

Akademický senát má řadu pravomocí, mezi které zejména patří dle Vymětala:

- Rozhodování na návrh rektora o zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení částí školy
- Schvaluje vnitřní předpisy školy a jejich součástí
- Schvaluje rozpočet školy
- Kontroluje využívání finančních prostředků školy
- Schvaluje výroční zprávu o činnosti a hospodaření školy
- Schvaluje jmenování a odvolání členů vědecké rady a disciplinární komise
- Schvaluje podmínky pro přijetí ke studiu
- Usnází se o návrhu na jmenování či odvolání rektora

Zde je potřeba zmínit kritiku z článku od Filipa Křepelky, jenž ve svém článku kritizuje toto vnitřní uspořádání, kdy vidí za problematický již zákonný rámec akademické samosprávy. Hned v úvodu své kritiky zmiňuje, že vnitřní uspořádání českých univerzit a jejich fakult zůstává bez větších změn. Poslední pokusy o změnu proběhly od pravicových vlád, které chtěly posílit správní rady, ale zastavily je protesty akademické veřejnosti, protože se jejich účastníci obávali silnější politické kontroly nad

vysokým školstvím (Křepelka 2018). Dalším problémem akademických senátů je v současnosti fakt, že ačkoliv studující v určité době dosáhli značného vlivu ve vysokoškolském vládnutí, nyní je jejich pozice velmi ohrožena díky jejich vlastní lhostejnosti (Pabián, Tvrdá, Hundlová 2013).

2.2 Volební a jednací řád UHK

Ustanovení volebního a jednací řádu Univerzity Hradec Králové vychází ze zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (UHK 2017).

Volební řád AS je aktuálně platný od 1. září 2017 a dělí se na dvanáct článků:

- 1) Základní ustanovení
- 2) Vznik a zánik členství v AS UHK
- 3) Volby do AS UHK
- 4) Vyhlášení a organizace voleb
- 5) Seznam voličů
- 6) Kandidátní listiny, hlasovací lístky a další úkony k přípravě voleb
- 7) Průběh voleb, hlasování a sčítání hlasů
- 8) Výsledky voleb
- 9) Volba předsedy AS UHK a místopředsedů AS UHK
- 10) Náhradníci a doplňovací volby
- 11) Zástupci akademické obce UHK v Radě vysokých škol
- 12) Závěrečná a přechodná ustanovení

Následně každý zvolený zástupce skládá slib: „Slibuji na svou čest, že svůj mandát budu vykonávat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí v souladu s právním řádem České republiky a v zájmu Univerzity Hradec Králové, její akademické obce a zaměstnanců“ (UHK 2017).

Jednací řád AS je aktuálně platný od 1. září 2017 a dělí se na šest částí a patnáct článků.

- 1) ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ
Čl. 1: Základní ustanovení
- 2) PRÁVA A POVINNOSTI, PŮSOBNOST AS UHK
Čl. 2: Práva a povinnosti člena AS UHK
Čl. 3: Působnost AS UHK
- 3) ORGANIZAČNÍ STRUKTURA
Čl. 4: Struktura a orgány AS UHK
Čl. 5: Předsednictvo AS UHK
Čl. 6: Komise
- 4) PRAVIDLA JEDNÁNÍ AS UHK
Čl. 7: Ustavující zasedání AS UHK
Čl. 8: Svolávání zasedání AS UHK
Čl. 9: Příprava zasedání AS UHK
Čl. 10: Jednání AS UHK
Čl. 11: Hlasování
Čl. 12: Zápis ze zasedání AS UHK
- 5) VOLEBNÍ ŘÁD PRO VOLBU KANDIDÁTA NA FUNKCI REKTORA
Čl. 13: Vyhlášení voleb kandidáta na funkci rektora
Čl. 14: Volby kandidáta na funkci rektora
- 6) ZÁVĚREČNÁ A PŘECHODNÁ USTANOVENÍ
Čl. 15: Závěrečná a přechodná ustanovení

2.3 Teorie volební účasti

Cílem této podkapitoly je představení základních teorií popsaných v knížce od Lukáše Linka k individuálnímu rozhodování jedinců, zda se voleb zúčastnit. Na jejich základě autor této práce vysvětluje volební účast studentů na UHK. Proto se zde rozebírají pouze čtyři základní teorie volební účasti na individuální úrovni, které se dají aplikovat na příklad subpopulace vysokoškolských studentů.

Zkušenosti v teoriích volební účasti mluví o tom, že motivace, které vedou jedince k volbám jsou různé, stejně tak i důvody, které mu brání v účasti ve volbách a zaleží také na specifických subpopulacích. Proto teorie, které vysvětlují volební účast celé populace nejsou snadno uchopitelné na příklad vysokoškolských studentů (Linek 2013).

Z výzkumů volební účasti vysokoškolských studentů vyplynulo, že volební účast studentů souvisí se stejnými motivačními faktory, které motivují i starší voliče ve veřejných volbách, dále je důležité vnímat faktory specifické pro vysokou školu, jako je studentova vzdálenost mezi domovem a školou. Volební účast je totiž vyšší u studentů, jejichž univerzita/fakulta se nachází v místě jejich bydliště (Niemi, Hanmer 2010).

Uvedené teorie vysvětlují, že lidé mohou hlasovat (teorie statusu a zdrojů), někdo je oslovil a oni budou hlasovat kvůli tomu (teorie mobilizace), chtějí jít volit (teorie motivace), má to pro ně opodstatnění, užitek, smysl, když budou hlasovat pro konkrétního kandidáta (teorie racionální volby a valenčního hlasování) (Linek 2013).

2.3.1 Teorie statusu a zdrojů

Tato teorie je popsána na základě sociálních a ekonomických charakteristik. Primárně se vztahuje k sociálnímu statutu a ke zdrojům, kterými volič disponuje a taktéž jeho demografickými charakteristiky, jako jsou pohlaví či věk (Blais 2000, s. 49-54). Indikátor pro tuto teorii může být na příkladu vysokoškolského studenta typ oboru, který student studuje, úvazek ke studiu (brigáda, práce), dostatek volného času, reprezentování školy at' v kulturních nebo sportovních akcích a studovaný ročník studenta.

Opodstatnění této teorie se zakládá na tom, že se voleb účastní studenti s vyšším společenským statutem, s více zdroji, jako je dostatek volného času, dostatek finančních prostředků a schopností, které jim umožní zvládnout náklady na hlasování. Dalším argumentem je, že osobní problémy studenta odvádějí pozornost od společenských zájmů a politických témat a tím zvyšují šanci, že se student k volbám nedostaví (Linek 2013).

2.3.2 Teorie motivace

Tato teorie se zakládá na faktu, že volič musí mít dostatečný užitek (zisk) z případné účasti ve volbách (Linek 2013). Motivací pro studenty, aby vůbec přišli k volbám do AS, může být zvolení si „svého“ zástupce, který bude aktivně ovlivňovat dění na fakultě/univerzitě (prosazovat více relax zón, bufet, hřiště, větší dopad evaluací apod.) a spolurozhodovat zejména o studijních záležitostech.

2.3.3 Teorie mobilizace

V rámci této teorie je nutné zahrnout i mobilizační aktivitu přátel, kamarádů, kolegů ze studia, či samotných kandidátů do senátu z řad studentů. Studie zkoumající vliv těchto skupin na názory respondenta Friends and Politics (Kotler-Berkowitz 2005, s. 167-168) zjistila, že závisí na sociálním okolí jedince, které ovlivňuje jeho následné rozhodnutí u voleb díky sociálním interakcím. Na základě této studie je důležitá také heterogenita/homogenita přátel. Pokud jsou přátelé heterogenní, je dotyčný vystaven většímu spektru situací a také příležitostí k politické participaci dle toho, o jakou jde skupinu (etnicita, třída, vyznání nebo sexuální orientace). Avšak diskuze o politických tématech nevede vždy jen ke zvýšení volební účasti. Pokud probíhá diskuze s nevoličem je tímto rozhovorem dotyčný naopak demobilizován. Mobilizačním prvkem mohou být i sociální sítě, které do jisté míry ovlivňují to, zda student nakonec bude hlasovat (Linek 2013).

2.3.4 Teorie racionální volby a valenčního hlasování

Teorie racionální volby se zakládá na kalkulaci zisků a nákladů na hlasování pro konkrétního kandidáta. Vnímání na volební rozhodnutí studenta je dvoustupňové: Student nejdříve ohodnotí jednotlivé kandidáty a zvolí si pro sebe nejvýhodnějšího kandidáta a až poté se rozhodne, zda k volbám přijde a bude hlasovat (Riker, Ordeshook 1973: 308). Aby šel podle této teorie student k volbám, musí vědět, že volba konkrétního kandidáta pro něj bude mít osobní užitek a že se tento kandidát dostatečně odliší od ostatních, aby mu volba nepřipadala zbytečná z hlediska toho, že je jedno, kdo bude nakonec zvolený (Evans 2004, s. 82). To znamená, že tato teorie tvrdí, že studenti budou jednat s ohledem pouze na jejich cíl a rozhodnou se podle svých preferencí pro toho kandidáta z kterého budou mít největší užitek a nejmenší náklady. Zatímco racionální volba je omezená na programové odlišnosti kandidujících studentů v podrobnějších a složitějších tématech, tak valenční hlasování je charakteristické zaměřením se spíše na témata, kde existuje téměř absolutní shoda mezi kandidáty a voliči ohledně toho, že jsou to správné cíle. Například fungující univerzita, dostatek sportovního vyžití, kvalitní vzdělávání apod. (Linek 2013).

3 Empirická část práce

Empirická část práce je dělena do dvou kapitol, kde v první kapitole vysvětluje a představuje volební účast u posledních dvou voleb do fakultního, ale i celouniverzitního senátu se zaměřením na porovnání volební účasti mezi fakultami, komorami a AS.

První kapitola je následně rozdělena do tří podkapitol. První podkapitola rozebírá fakultní akademické senáty, druhá celouniverzitní senát a třetí porovnání obou AS.

Druhá kapitola se dělí do dvou podkapitol. První se zaměřuje na příčiny volební neúčasti studentů u voleb, které jsou zjišťovány pomocí polostrukturovaných rozhovorů se studenty. V druhé podkapitole rozebírá doporučení studentů, které vyplývají z jejich odpovědí.

3.1 Volební účast

3.1.1 Fakultní akademické senáty

Filozofická fakulta

Volby do fakultního senátu Filozofické fakulty proběhly v roce 2017 a v roce 2019. Konkrétně se konaly 26.-28. dubna 2017 a druhé zkoumané volby do studentské komory se konaly ve dnech 18.-23. října 2019. Volby do akademické komory se konaly 4.-7. prosince 2017 a druhé volby od 18. do 23. října 2019.

V prvních volbách do studentské komory přišlo hlasovat 143 voličů z 837 studentů FF UHK (tj. 17,08 %). Z toho bylo 11 hlasovacích lístků neplatných. Do akademické komory v prosinci téhož roku přišlo odhlasovat 47 akademiků z 86 oprávněných pedagogů FF UHK (tj. 54,65 %). Z toho byly všechny hlasy platné.

V druhých volbách do studentské komory přišlo hlasovat 138 voličů z 970 studentů fakulty (tj. 14,23 %). Z toho bylo 9 hlasovacích lístků neplatných. Do akademické komory hlasovalo 59 akademiků ze 122 oprávněných pedagogů (tj. 48,36 %). Z toho byly dva lístky neplatné.

Tabulka č. 1 - Volební účast na FF

	2017	2019
Studentská komora	17,08 %	14,23 %
Akademická komora	54,65 %	48,36 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na FF

Pedagogická fakulta

Volby do fakultního senátu Pedagogické fakulty proběhly v roce 2017 a v roce 2020. Konkrétně první volby se konaly 31.3.-4.4. 2017 a druhé zkoumané volby proběhly ve dnech 22.-24.6. 2020 po vládním rozvolnění opatření kvůli virové pandemii. Volby do obou komor probíhaly současně.

V prvních volbách do studentské komory přišlo hlasovat 352 voličů z 2287 studentů PdF UHK (tj. 15,39 %). Z toho byly všechny hlasy platné. Do akademické komory přišlo odhlasovat 147 akademiků ze 184 oprávněných pedagogů PdF UHK (tj. 79,89 %). Z toho byly všechny hlasy platné.

V druhých volbách po pandemii přišlo hlasovat do studentské komory 83 voličů z 2571 studentů fakulty (tj. 3,23 %). Z toho byly všechny hlasovací lístky platné. Do akademické komory hlasovalo 78 akademiků ze 181 oprávněných voličů (pedagogů) (tj. 43,09 %). Z toho byly dva lístky neplatné.

Tabulka č. 2 - Volební účast na PdF

	2017	2020
Studentská komora	15,39 %	3,23 %
Akademická komora	79,89 %	43,09 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na PdF

Fakulta informatiky a managementu

Volby do fakultního senátu Fakulty informatiky a managementu proběhly v roce 2016 a v roce 2019. Konkrétně první volby se konaly 3.-5.10. 2016 a druhé zkoumané volby proběhly ve dnech 18.-22.10. 2019. V obou termínech probíhaly volby současně do studentské i akademické komory.

V prvních volbách do studentské komory přišlo hlasovat 408 voličů z 2054 studentů FIM UHK (tj. 19,86 %). Z toho byly všechny hlasy platné. Do akademické komory přišlo odhlasovat 62 akademiků z 95 oprávněných pedagogů FIM UHK (tj. 65,26 %). Z toho čtyři hlasy neplatné.

V druhých volbách přišlo hlasovat do studentské komory 194 voličů z 1674 studentů fakulty (tj. 11,59 %). Z toho byly všechny hlasovací lístky platné. Do akademické komory hlasovalo 45 akademiků z 94 oprávněných voličů (pedagogů) (tj.

47,87 %). Z toho byly všechny hlasovací lístky platné.

Tabulka č. 3 - Volební účast na FIM

	2016	2019
Studentská komora	19,86 %	11,59 %
Akademická komora	65,26 %	47,87 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na FIM

Přírodovědecká fakulta

Volby do fakulního senátu Přírodovědecké fakulty proběhly v roce 2016 a v roce 2019. Konkrétně první volby se konaly 17.-18.10. 2016 a druhé zkoumané volby proběhly ve dnech 16.-17.10. 2019. V obou termínech probíhaly volby současně do studentské i akademické komory.

V prvních volbách do studentské komory přišlo hlasovat 103 voličů z 635 studentů PřF UHK (tj. 16,22 %). Z toho byl jeden volební lístek neplatný. Do akademické komory přišlo odhlasovat 42 akademiků ze 79 oprávněných pedagogů PřF UHK (tj. 53,16 %). Z toho čtyři hlasy neplatné.

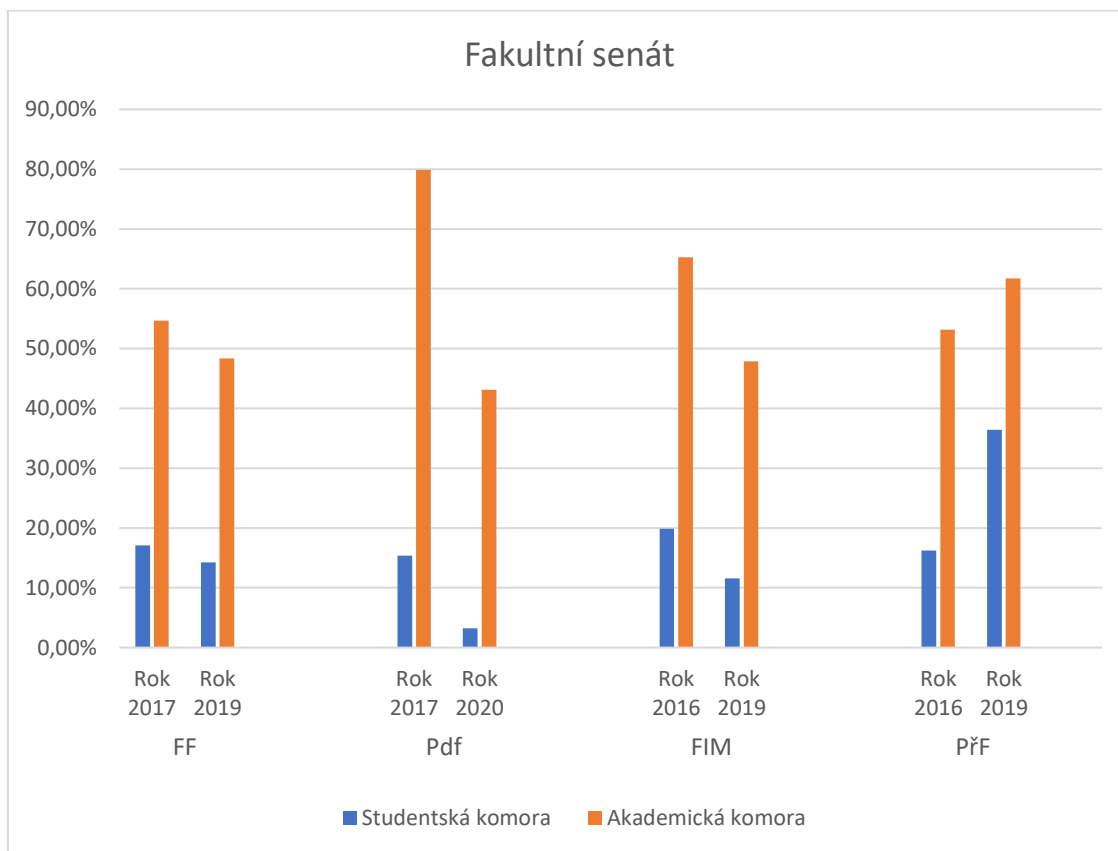
V druhých volbách přišlo hlasovat do studentské komory 242 voličů z 665 studentů fakulty (tj. 36,39 %). Z toho byl jeden hlasovací lístek neplatný. Do akademické komory hlasovalo 50 akademiků z 81 oprávněných voličů (pedagogů) (tj. 61,73 %). Z toho byl jeden hlasovací lístek neplatný.

Tabulka č. 4 – Volební účast na PřF

	2016	2019
Studentská komora	16,22 %	36,39 %
Akademická komora	53,16 %	61,73 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na PřF

Graf č. 1 – Porovnání volební účasti ve volbách do fakultních senátů UHK

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na fakultách UHK

3.1.2 Celouniverzitní senát

Volby do celouniverzitního senátu probíhají vždy na všech fakultách ve stejném termínu, a to jak do studentské, tak i akademické komory. První volby, které autor práce sleduje se konaly ve dnech 30. září, 3. a 4. října roku 2016, a to v dopoledních i odpoledních hodinách v souladu s čl. 12 VJŘ AS. Druhé sledované volby probíhaly ve dnech 30., 31. října a 1. listopadu roku 2019.

Filozofická fakulta

Voleb do celouniverzitního senátu v roce 2016 v rámci Filozofické fakulty se zúčastnilo 85 studentů z 1093 (tj. 7,78 %) a 25 akademiků ze 70 (tj. 35,71 %). Z toho byly všechny volební lístky platné.

Druhých sledovaných voleb do celouniverzitního senátu v roce 2019 se na Filozofické fakultě zúčastnilo 71 studentů z 1290 (tj. 5,50 %) a z toho byly všechny hlasovací lístky platné. Dále se zúčastnilo i 40 pedagogů ze 121 (tj. 33,06 %) a z toho byl jeden hlasovací lístek neplatný.

Tabulka č. 5 – Volební účast na FF

	2016	2019
Studentská komora	7,78 %	5,50 %
Akademická komora	35,71 %	33,06 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na FF

Pedagogická fakulta

Voleb do celouniverzitního senátu v roce 2016 v rámci Pedagogické fakulty se zúčastnilo 178 studentů z 3212 (tj. 5,54 %) z čehož byly čtyři volební lístky neplatné. Dále se voleb zúčastnilo 72 akademiků ze 172 (tj. 41,86 %). Z toho byly všechny volební lístky platné.

Druhých sledovaných voleb do celouniverzitního senátu v roce 2019 se na Pedagogické fakultě zúčastnilo 110 studentů z 2925 (tj. 3,76 %) a 100 pedagogů ze 171 (tj. 58,48 %) a z toho byly všechny hlasovací lístky platné.

Tabulka č. 6 – Volební účast na PdF

	2016	2019
Studentská komora	5,54 %	3,76 %
Akademická komora	41,86 %	58,48 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na PdF

Fakulta informatiky a managementu

Voleb do celouniverzitního senátu v roce 2016 v rámci Fakulty informatiky a managementu se zúčastnilo 294 studentů z 2053 (tj. 14,32 %) z čehož byly tři volební lístky neplatné. Dále se voleb zúčastnilo 63 akademiků z 93 (tj. 67,74 %). Z toho byly všechny volební lístky platné.

Druhých sledovaných voleb do celouniverzitního senátu v roce 2019 se na Fakultě informatiky a managementu zúčastnilo 167 studentů z 1683 (tj. 9,92 %) z čehož byly čtyři volební lístky neplatné a 45 pedagogů z 98 (tj. 45,92 %) a z toho byly všechny hlasovací lístky platné.

Tabulka č. 7 – Volební účast na FIM

	2016	2019
Studentská komora	14,32 %	9,92 %
Akademická komora	67,74 %	45,92 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na FIM

Přírodovědecká fakulta

Voleb do celouniverzitního senátu v roce 2016 v rámci Přírodovědecké fakulty se zúčastnilo 131 studentů z 696 (tj. 18,82 %) z čehož byly čtyři volební lístky neplatné. Dále se voleb zúčastnilo 41 akademiků ze 77 (tj. 53,25 %). Z toho byly všechny volební lístky platné.

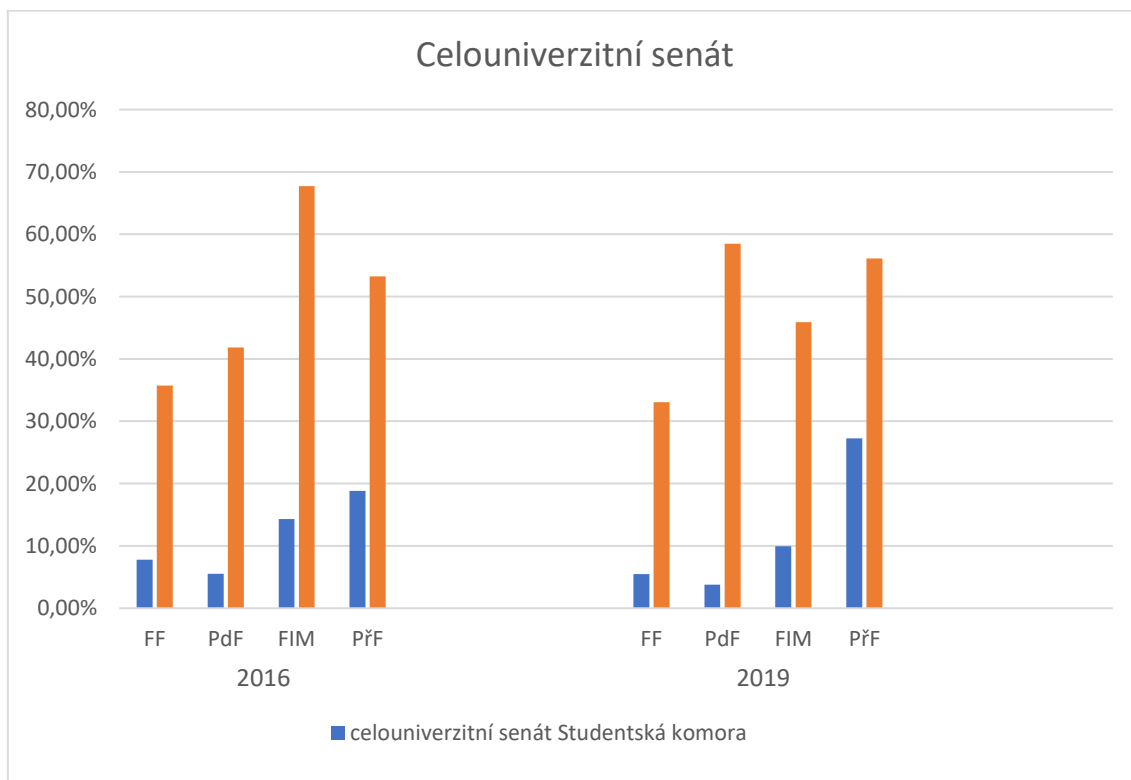
Druhých sledovaných voleb do celouniverzitního senátu v roce 2019 se na Přírodovědecké fakultě zúčastnilo 181 studentů z 664 (tj. 27,26 %) z čehož byly dva volební lístky neplatné a 46 pedagogů z 82 (tj. 56,10 %) a z toho byly všechny hlasovací lístky platné.

Tabulka č. 8 – Volební účast na PřF

	2016	2019
Studentská komora	18,82 %	27,26 %
Akademická komora	53,25 %	56,10 %

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb na PřF

Graf č. 2 – Porovnání volební účasti napříč fakultami ve volbách do AS UHK

Zdroj: Analýza volebních protokolů o výsledcích voleb do AS UHK

3.1.3 Porovnání mezi Akademickými senáty

V této podkapitole práce rozebírá a porovnává rozdíly ve volební účasti mezi fakultními senáty a celouniverzitním senátem. Je nějaký ze senátů pro voliče více atraktivní, nebo když už studenti, či akademici jdou k volbám, tak volí jak do fakultního senátů, tak i do celouniverzitního senátu? Do výsledků je vypočítána průměrná volební účast za poslední dvě volby.

Filozofická fakulta:

Tabulka č. 9 – Porovnání volební účast na FF mezi senáty

	vol. účast akad. komora	vol. účast student. komora
Fakultní senát	50,96 %	15,55 %
Celouniverzitní senát	31,94 %	6,55 %

Zdroj: Z analýzy volebních protokolů FF a vlastních výpočtů

Pedagogická fakulta:

Tabulka č. 10 – Porovnání volební účast na PdF mezi senáty

	vol. účast akad. komora	vol. účast student. komora
Fakultní senát	61,64 %	8,95 %
Celouniverzitní senát	50,15 %	4,69 %

Zdroj: Z analýzy volebních protokolů PdF a vlastních výpočtů

Fakulta informatiky a managementu:

Tabulka č. 11 – Porovnání volební účast na FIM mezi senáty

	vol. účast akad. komora	vol. účast student. komora
Fakultní senát	56,61 %	16,15 %
Celouniverzitní senát	56,54 %	12,34 %

Zdroj: Z analýzy volebních protokolů FIM a vlastních výpočtů

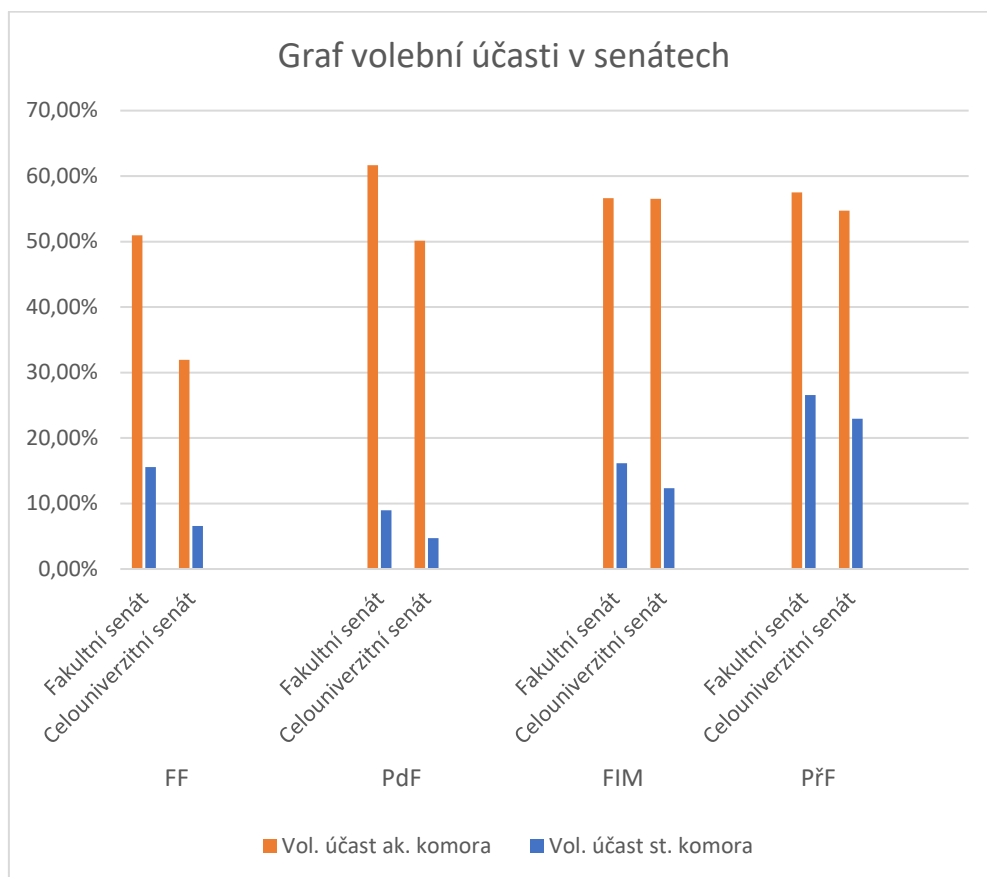
Přírodovědecká fakulta:

Tabulka č. 1 – Porovnání volební účast na PřF mezi senáty

	vol. účast akad. komora	vol. účast student. komora
Fakultní senát	57,50 %	26,54 %
Celouniverzitní senát	54,72 %	22,94 %

Zdroj: Z analýzy volebních protokolů PřF a vlastních výpočtů

Graf č. 3 – Porovnání volební účasti na UHK mezi celouniverzitním senátem a fakultními senáty

Zdroj: Z analýzy volebních protokolů všech fakult UHK a vlastních výpočtů

3.2 Příčiny neúčasti studentů u voleb

Jednou z podkapitol empirické části práce je zjišťování možných příčin ne/účasti studentů u voleb. V podkapitole 3.2.1. jsou obsaženy polostrukturované rozhovory se studenty, které se snaží zachytit determinanty ovlivňující ne/účast u voleb do fakultního, ale i celouniverzitního senátu z pohledu studenta. V rámci zjišťování bylo dotazováno deset studentů napříč fakultami a ročníky. Z polostrukturovaných rozhovorů se studenty byla rovněž do podkapitoly 3.2.2 čerpána doporučení studentů pro budoucí možné zvýšení volební účasti.

3.2.1 Polostrukturované rozhovory se studenty

Polostrukturované rozhovory byly vedeny s deseti studenty Univerzity Hradec Králové, které autor této práce zná osobně a kteří byli ochotni se sejít a odpovědět na třináct otázek pomocí kterých se autor práce snaží zjistit faktory zabraňující studentům k účasti u voleb, popřípadě další skutečnosti (vědomosti) ovlivňující rozhodnutí studentů o účasti u voleb. Před začátkem polostrukturovaného rozhovoru se autor dotázal každého ze studentů, na jaké fakultě studuje a v jakém je ročníku, což může hrát roli ve zkušenostech studenta s AS.

Respondenti:

- 1) Aneta (2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)
- 2) Klára (2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)
- 3) Matyáš (3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)
- 4) Denis (2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)
- 5) Ondřej (4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)
- 6) Gabriela (1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)
- 7) Anna (3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)
- 8) Dominik (1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)
- 9) Šimon (2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)
- 10) Dominika (3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Mladí lidé přicházejí na vysoké školy obvykle bez předchozí zkušenosti s principy reprezentace a zároveň nemívají (vzhledem k věku) rozsáhlé zkušenosti s volebním právem. Základním předpokladem k větší volební účasti je dobrá informovanost studentů o svých akademických právech a povinnostech. Na různých univerzitách či fakultách se způsob komunikace těchto záležitostí vůči studentům může výrazně odlišovat. Některé fakulty již od prvního ročníku v rámci prvních setkání (úvodních hodin) informují a motivují studenty k účasti na senátních volbách, což potvrzuje odpověď Ondřeje „*Poprvé jsem se o možnosti volit dozvěděl v prvním ročníku při úvodním setkání.*“ (Ondřej, 4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta). Jak jsem uvedl v teoretické části podle teorie mobilizace, existuje možnost přímé či nepřímé mobilizace. Fakulty a katedry vykonávají zejména přímý typ mobilizace ve snaze informovat a motivovat studenty k akademické aktivitě, zatímco především spolužáci naplňují roli nepřímých mobilizátorů. Role institucionálních kanálů je velmi důležitá, což dokazují i některé odpovědi respondentů, např. Šimon uvedl: „*Z facebookových stránek školy. Asi zhruba někdy před rokem?*“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu); případně Aneta doplňuje: „*Nevím přesně, kdy jsem se o tom dozvěděla, ale viděla jsem to myslím na letáku, který byl vyvěšený na nástěnce na kolejích.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Také vliv přátel ovlivňuje názory respondenta a hraje zásadní roli, neboť je to právě sociální okolí jedince, které ovlivňuje jeho politické chování prostřednictvím sociálních interakcí. Také respondenti tohoto průzkumu potvrzují relevanci nepřímé mobilizace, když na otázku „Kdy a kde ses poprvé dozvěděl/a o možnosti volit do fakultního či celouniverzitního senátu?“ odpověděla např. Dominika: „*Mám pocit, že to bylo ve druháku a přímo od našich studentů kandidujících do senátu.*“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta), obdobně odpověděl i Matyáš „*Poprvé před rokem, protože tam kandidoval můj kolega z ročníku, předtím jsem jen tušil, že možná nějaké akademické senáty existují*“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Odpovědi respondentů také ukazují naprosto zásadní roli vyučujících, kteří mohou motivovat a mobilizovat studenty k aktivnímu využití svých akademických práv, což potvrzuje Klára: „*Dozvěděla jsem se o tom v prvním ročníku studia hned na začátku od vedoucího naší katedry.*“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta). Stejnou zkušenost prezentovala i Gabriela: „*Myslím, že to byl někdo z vyučujících a bylo to tuším v prvním ročníku bakalářského studia.*“ (Gabriela, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

Zároveň je potřeba uvést, že i přes mobilizační snahy přímých či nepřímých kanálů, existuje i skupina studentů, kteří o senátu nemají žádné informace, což dokladuje i tvrzení Denise: „*Vůbec nevím, že je možnost volit do akademického senátu. Ani nevím, jestli nám o tom někdo někdy říkal.*“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

V rozhovoru se autor snaží zjistit příčiny, které vedou k tomu, že studenti k volbám nedorazí, a proto se ptá na otázku: „*Byl/a jsi volit za dobu svého studia? Pokud ano, uveď kdy, a do kterého senátu, pokud jsi nebyl/a volit, tak z jakého důvodu?*“. Jedním z důvodů je právě zmiňovaná lhostejnost, což potvrzuje odpověď Anety, Dominiky, či Matyáše:

„*Nebyla jsem volit ani jsem o tom nikdy neuvažovala. Nepřijde mi to důležitý, protože to moje studium nijak neovlivní, zaměřuji se hlavně na mé studijní výsledky.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„*Nebyla jsem volit. Popravdě mě to nezajímalo.*“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„*Nebyl jsem volit ani jednou, protože jsem o to neměl zájem.*“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Dalším důvodem je nevědomost o tom, že studenti mohou volit své zástupce do AS, což potvrzuje odpověď Denise: „*Ne nebyl jsem volit, jelikož jsem vůbec netušil, že je tady možnost volit své zástupce do senátu.*“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu), nebo tvrzení Šimona: „*Ne volit jsem nebyl, protože ani nevím, že tu byla ta možnost. A kdyby byla, tak mě to asi nezajímá. Vůbec netuším, o co jde.*“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu).

Následně Anna potvrzuje, že se voleb do celouniverzitního senátu účastnila, ale nevěděla o možnosti volit své zástupce do fakultního senátu: „*Ano byla a volila jsem do velkého akademického senátu. Bylo to na podzim v roce 2019. Do fakultního ani nevím, že volby probíhaly, takže si myslím, že jsem se o tom vůbec nedozvěděla, že tu byla taková možnost.*“ (Anna, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Třetí tématem rozhovoru je snaha zjistit faktory ovlivňující volební neúčast studentů u voleb do AS, a proto se autor ptá: „*Jaké faktory dle tebe ovlivňují volební účast?*“ Faktorů je hned celá řada, ale z rozhovorů vyplynulo, že mezi nejsilnější faktory, které zabraňují studentům přijít k volbám jsou nízká propagace AS (případně voleb), neinformovanost (nevědomost) studentů o funkcích a kompetencích AS, špatné chování a vystupování senátorů na veřejnosti, ale i v soukromí, chybějící elektronické hlasování, nesympatie s kandidáty, chybějící debata mezi učiteli a studenty v průběhu semestrů o tématech, které se aktuálně na škole řeší. Také může být jedním z důvodů vzdálené bydliště studenta, či „špatná doba“ konání voleb. Neinformovanost studentů o funkcích a kompetencích AS potvrzuje hned sedm studentů z deseti dotazovaných např. Gabriela zmiňuje: „*Myslím si, že je to propagace voleb a také samotných kandidátů. Také nízké povědomí studentů o tom, že mohou jít volit a taktéž si myslím, že řada studentů neví, co má akademický senát za funkce, tím pádem jim nepříjde důležitý chodit k volbám.*“ (Gabriela, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta), nebo Matyáš vysvětluje: „*Nezájem o volby, nevědomost o akademickém senátu, případně nevědomost, jaké má funkce a k čemu vlastně akademický senát slouží.*“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

O vzdálenosti bydliště od školy a době konání voleb mluví Aneta: „*Určitě je to o tom, kde student bydlí, jestli v Hradci anebo v jiném městě a taky jestli studuje školu prezenčně nebo kombinovaně. Dalším faktorem je dle mě doba konání voleb a neinformovanost studentů o průběhu voleb či o akademickém senátu obecně, tím myslím, jaké má funkce a proč je vlastně důležitý.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Debata studentů s vyučujícími a sympatie s kandidáty je také faktor, který může ovlivňovat účast u voleb, což potvrzuje Klára: „*Podle mě to hodně ovlivňují vyučující a ostatní studenti, zda o tom mluví anebo ne, protože já jsem se dozvěděla o volbách od nich. Jinak si myslím, že bych se o volbách asi vůbec nedozvěděla. Také v tom budou hrát roli sympatie s volenými zástupci, jelikož jsem byla volit kvůli nim, aby získali mandát v senátu. Na naší univerzitě si myslím, že je to i oborem studia. Takže bych si tipla, že díky tomu bude mít filozofická fakulta největší volební účast.*“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta).

Dominika naopak zmiňuje nedůležitost voleb: „*Myslím si, že je to nevědomost studentů o akademických senátech a pro spoustu lidí to nemusí být vůbec důležitý a taky bych řekla, že nejsou moc propagovaný.*“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Šimon také tvrdí: „*Jedním z faktorů bude všeobecná znalost studentů o akademickém senátu a druhým vystupování senátorů (studentů) na veřejnosti, případně i pravidelné reporty ze senátů a zprávy z aktuálního dění, které dle mě úplně chybí.*“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu). Z této odpovědi se zdá, že studenti nejsou informováni o aktuálním dění, problémech a otázkách, které se řeší v AS, což může vést logicky až k neúčasti u voleb a přehlížení AS.

O chybějící možnosti elektronického hlasování mluví Dominik: „*No, řekl bych, že fakultní senáty jsou špatně propagovány. Takže když člověk nejde kolem voleb, tak se to ani nedozví. Navíc je to i o způsobu volby, zda jde volit elektronicky, anebo ne, což by nepochybně zvedlo volební účast.*“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta).

Čtvrtým tématem je zjišťování povědomí o tom, zda mají respondenti tohoto rozhovoru znalosti o funkcích a kompetencích AS a zda pokládají AS za důležitý. Z toho důvodu se ptal autor práce na tři konkrétní otázky: „Připadá ti akademický senát důležitý?“, „Víš, jaké má fakultní senát funkce?“, „Víš, jaké má celouniverzitní senát funkce?“.

Jako nedůležitý vidí AS hned tři studenti z deseti. Např. Ondřej vysvětluje: „*Důležitý mi nepřipadají, protože mají malý pravomoci a řekl bych, že jeho senátoři nemají dobrou pověst na škole.*“ (Ondřej, 4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta) nebo Šimon říká: „*Moc nevím, co akademický senát dělá, asi o něčem rozhoduje, ale záleží, co zrovna řeší. Přijde mi, že třeba pro mě důležitý není. Senátoři budou řešit vždy aktuálně jejich problémy anebo problémy na které je zrovna větší apel.*“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu).

Dvě studentky (Aneta a Gabriela) neví, zda je AS senát důležitý viz odpovědi: „*Nedokážu na tuto otázku odpovědět, protože nemám dostatek informací o tom, co má akademický senát přesně na starost.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta), „*Nevím, nedokážu zodpovědět.*“ (Gabriela, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta).

Naopak pro zbylých pět studentů je AS důležitý, kdy např. Dominik shrnuje: „*Myslím si, že důležitý je, protože senáty jsou nedílnou součástí fungování univerzity, poněvadž ovlivňují její chod a vývoj ve směřování do budoucna.*“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta).

Dominika v tom zase vidí přínos pro budoucí studenty univerzity: „*Já bych řekla, že důležité jsou, protože zajišťují lepší podmínky pro budoucí studující na univerzitě.*“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Na otázky ohledně funkcí fakultních AS nedokázali odpovědět tři studenti a ostatní zmínili jen pár funkcí z mnoha, které senát má a nebyli si jisti, zda vyjmenovávají správné funkce. Vystihující je odpověď Anety: „*Myslím si, že je to vnitřní správa fakulty, taky má na starost asi harmonogram školního roku pro danou fakultu, pořádá konference nebo semináře pro veřejnost. Organizuje večírky fakulty. Rozhoduje o výši stipendia pro studenty. (ubytovacího, sportovního, za výsledky). Mám dojem, že volí děkana fakulty. Organizuje a zajišťuje praxe pro studenty. Víc věcí mě nenapadá a ani si nejsem jistá, že věci, které jsem vyjmenovala má senát opravdu na starost.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta), nebo Anny: „*Dobrá otázka, ale popravdě nevím, jestli to není senát od senátu, ale je to možný, že je to všude trochu jinak, ale projednávají tam stížnosti a připomínky ze strany studentů, je to místo, kde se střetávají jak studenti, tak akademici. Můžou tam mít zpětnou vazbu vůči sobě a navzájem spolu komunikovat. Přesný kompetence senátu však nejsem schopna dát do kupy.*“ (Anna, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Při další otázce ohledně funkcí celouniverzitního senátu studenti odpovídali ve stejném smyslu, a to takovém, že vyjmenovaly stejné funkce jako u fakultního senátu viz. odpověď Šimona: „*To můžu odpovědět stejně jako v předchozí otázce, akorát se ty věci nebudou vztahovat pouze k jedné fakultě, ale k celé univerzitě.*“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu), nebo Kláry: „*Myslím si, že budou podobné jako u fakultního senátu, jen v širším spektru pro celou univerzitu.*“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta).

Páté téma navazuje na znalosti a přehled studentů se kterými autor vede rozhovory. Přesněji řeší, zda studenti mají přehled o tom, jak dlouhé je funkční období studentského senátora, jaká si myslí, že byla volební účast (v procentech) při posledních volbách do jejich fakultního, ale i celouniverzitního senátu. Také se snaží zjistit, zda studentům záleží na volební účasti a jestli je pro ně tato hodnota důležitá. Proto jsou zvoleny tyto tři otázky: „*Jaká si myslíš, že byla volební účast do studentské komory (v procentech) při posledních volbách do celouniverzitního senátu a jaká do tvého fakultního senátu?*“, „*Víš, jak dlouhé je funkční období senátora?*“, „*Záleží podle tebe vůbec na tom, jak je volební účast vysoká?*“

Začal bych od poslední zmíněné otázky, která má za úkol, aby se studenti zamysleli nad důležitostí volební účasti. Volební účast do AS vyjadřuje, kolik studentů se dostavilo k volbám a tím pádem jaký je zájem o to, podílet se na chodu AS, potažmo školy, což dokazují tvrzení osmi dotázaných. Např. Matyáš zmiňuje: „*Myslím si, že na tom záleží, protože to odráží zájem studentů o chod školy.*“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta), nebo Klára dodává: „*Myslím si, že ano, protože čím vyšší počet voličů, tak tím je mandát senátora silnější a relevantnější.*“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta). Čím více studentů k volbám přijde, tím může být samotný výběr senátorů kvalitnější, což zmiňuje Aneta: „*Dle mě na tom záleží, protože čím více přijde studentů k volbám, tak tím víc je kvalitnější i samotný výběr senátorů.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Ondřej naopak zmiňuje, že nízká účast může znamenat nedůvěryhodnost a nedůležitost AS viz. jeho odpověď: „*Na tom si myslím, že záleží, protože pokud bude účast příliš nízká, tak to bude signalizovat jeho nedůvěryhodnost a nedůležitost pro studenty.*“ (Ondřej, 4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta).

Mezi respondenty se našli i tací, kterým na volební účasti nezáleží. Anna např. tvrdí: „*Mě osobně na tom moc nezáleží. Obecně je asi jedno, jak je vysoká, protože to není priorita. Důležité je, aby tam vůbec někdo přišel a senátoři byli zvoleni.*“ (Anna, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta).

Jak je uvedeno výše, autor chce zjistit představu studentů o tom, jaká si myslí, že byla volební účast při posledních volbách do jejich AS. Zde musíme zmínit údaje, které jsou v kapitole „Volební účast“. Respondenti jsou ze tří fakult, a to z Filozofické fakulty, Pedagogické fakulty a Fakulty informatiky a managementu. Volební účast studentů FF byla 5,5 % do celouniverzitního senátu a 14,23 % do fakultního senátu. Volební účast studentů PdF byla 3,76 % do celouniverzitního senátu a 3,23 % do fakultního senátu. Volební účast studentů FIM byla 9,92 % do celouniverzitního senátu a 11,59 % do fakultního senátu. Z odpovědí studentů lze vidět, že jen zhruba půlka z nich má přehled o tom, jaká je přibližná volební účast ve volbách do AS. Přibližně správně odpověděli: „*Myslím si, že hodně malá, tipuji okolo 15 nebo 10 procent. Co se týče fakultního senátu, tak tam to bude asi okolo 7 %.*“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

„Myslím si, že do celouniverzitního byla volební účast 12 % a do fakultního 25 %, osobně bych totiž radši šla volit své zástupce do mé fakulty, protože to na moje studium bude mít zřejmě větší vliv.“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„To je těžká otázka, protože nevím, kolik je celkem studentů na univerzitě, ale dejme tomu, že do celouniverzitního šlo volit zhruba 13 % studentů. Do fakultního si myslím, že byl větší zájem, tak okolo 25 %.“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Myslím si, že hodně malá, tipuji okolo 15 nebo 10 procent do obou senátů.“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

Naopak zhruba polovina dotazovaných „střílela“ čísla od boku. Což dokazují např. tyto dvě tvrzení:

„Tak třeba 30 % do celouniverzitní a do fakultního to bude 45 %.“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Do celouniverzitního bych řekla, že byla menší zhruba 65 % a do fakultního vyšší, kde si myslím, že byla účast okolo 80 %.“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

Další z otázek k vědomostem studentů o mandátu studentského senátora je skutečnost, zda studenti vědí, jak dlouhé je funkční období. Funkční období senátora v AS UHK je tříleté a vzniká dnem ustavujícího zasedání AS UHK. Správně na tuto otázku odpověděli pouze dva studenti:

„Myslím si, že to jsou tři roky.“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

„Řekl bych, že jsou to tři roky.“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

Ostatní studenti spíše tipovali a povětšinou odpovídali, že funkční období senátora AS UHK je dvouleté:

„Myslím si, že to jsou dva roky.“ (Ondřej, 4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

„*To také nevím, ale možná dva roky.*“ (Gabriela, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

„*Tipnu dva roky.*“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Například ale Aneta, či Denis se netrefili ani přibližně viz. jejich odpovědi:

„*Jistě to nevím, ale okolo 4-6 let. Spíš asi 4 roky.*“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„*Tipoval bych, že to bude jeden rok.*“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

Osobně si myslím, že vědomost o tom, na jak dlouho volíme své zástupce do senátu je klíčová a měli by to vědět téměř všichni studenti studující na UHK, ať už k volbám chodí či nikoliv. Nemůžeme se totiž poté divit, pokud studenti neznají takovéto zásadní věci, že ani neuvažují o tom k volbám přijít a vybrat si někoho z kandidujících.

Šestáým tématem se autor práce snaží zjistit ideální termín pro volby a názor studentů na to, jak dlouho a kdy by se měly volby konat, aby se jich zúčastnilo co nejvíce studentů. Proto se ptá otázkou: „Jaký termín, by byl podle tebe nejlepší pro pořádání voleb, aby se jich zúčastnilo co možná nejvíce studentů?“.

V současné době volební řád AS UHK udává, že volby jsou přímé, probíhají ve volebních místnostech po dobu tří dnů, v jejichž průběhu se musí konat výuka. Volební místnosti musí být otevřené alespoň po dobu dvou hodin dopoledne i dopoledne. Jeden den z volebních dnů musí být ten, kdy je možná účast studentů, kteří studují i v jiných než prezenčních formách studia. Tyto skutečnosti bohužel nepotvrdil ani jeden z dotazovaných. Zatímco řada z nich navrhovala svoje řešení. Např.:

„*Volby by se měly konat zhruba v půlce zimního semestru, protože to ještě většina studentů chodí pravidelně do školy, jelikož na konci semestru už nemusí být všichni ve škole a o zkouškovém zase nemají čas. Délka voleb by měla trvat aspoň deset dní, aby stihli odvolit opravdu všichni, kdo o to mají zájem.*“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

„Myslím si, že by měly volby trvat týden, aby si studenti mohli najít čas na to zajít k volbám a odvolit. Co se týče období, tak ideální by byla půlka listopadu, kdy studenti mají před zkouškovým obdobím a zároveň ještě chodí do školy.“ (Gabriela, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

„Tak třeba v dubnu. Nedávala bych září nebo říjen, protože tam studenti teprve nastupují do školy a moc o chodu školy neví. Duben je fajn, protože je ještě před zkouškovým, a to mají studenti čas. No a co se týče délky, tak by měly trvat zhruba dva týdny.“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Volby by měly proběhnout v době, která je nejméně zatěžující, jak pro akademiky, tak pro studenty, za mě tedy někdy v průběhu zimního semestru. Ideálně na začátku listopadu a v průběhu alespoň dvou všedních dnů. Myslím si, že pondělí a úterý by bylo ideální, protože je většina studentů na začátku týdne ve škole a ke konci týdne odjíždí domů. Co se týče studentů studujících jinou než prezenční formu studia, tak těm bych umožnila volbu na konci týdne, kdy budou ve škole, případně bych zavedla elektronickou možnost hlasování, a na to by ty dva dny určitě stačily.“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Osmé téma rozebírá otázku propagace AS a voleb. Přímou se snaží od studentů zjistit, z jakých informačních zdrojů by se k nim měla dostat informace o konání voleb. Proto je zde zvolena otázka: „Z jakých informačních zdrojů by se měli dozvědět studenti o volbách?“. Zde jsou vybrané odpovědi studentů, které shrnují všechny jejich zmíněné „nápad“:

„Za prvé ze školního mailu, protože to čtou všichni studenti. Za druhé udělat plakáty a potom je vyvěsit na budovách školy.“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

„Z oficiálních stránek univerzity a jednotlivých fakult, dále z facebookové a instagramové stránky univerzity. Také mě napadají letáky na nástěnkách po budovách školy, případně i na ubytovacích kolejích. Z plakátů vyvěšených po fakultách a budovách UHK.“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Určitě v hodinách, respektive o přednáškách a seminářích od vyučujících na UHK.“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

„Ty jo, z jakých? No já si myslím, že třeba z nějakých videí, kde by někdo vysvětloval, jak volby probíhají, proč se toho mají studenti zúčastnit a asi i nějaký brožurky po budovách školy.“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Předposlední deváté téma rozebírá možnost elektronické volby prostřednictvím internetového hlasování a ptá se studentů co si o něm myslí. Dle předpokladů autora by elektronická volba z pohodlí domova přispěla ke zvýšení volební účasti, což potvrzuje i odpověď Denise: *„Jo, to je dobrý nápad. V takovém případě bych možná i uvažoval o tom, že si doma otevřu internet a za pár minut budu mít odvoleno bez toho, aniž bych musel k volební urně do školy.“* (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu). Tuto skutečnost potvrzují i další odpovědi:

„Za mě je elektronická možnost hlasování cesta správným směrem. Jelikož doba se změnila a dnes je i díky pandemii ověřené, že online prostředí funguje. Navíc pro studenta bude více vyhovující, když odvolí doma sám a v klidu, než kdyby musel do školy osobně.“ (Aneta, 2. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Já bych ji určitě zavedl, protože možnost hlasovat elektronicky z pohodlí domova je fajn, to si myslím, že by zvedlo volební účast, protože by nemuseli studenti dojíždět k volbám až do školy.“ (Matyáš, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Myslím si, že by bylo fajn udělat volby online, protože teď v období pandemie je to hodně aktuální.“ (Dominika, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„To jsem chtěla také zmínit. Tahle forma hlasování by asi hodně pomohla“ (Anna, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

Ondřej se Šimon nezapomínají na bezpečnost takové možnosti a zmiňují:

„Tam bude asi problém s tím zajistit bezpečnost, ale kdyby to šlo, tak bych toho využil“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

„Tomu bych se nebránil, ale muselo by se dbát na bezpečnost. Nejlepší by to bylo přes STAG.“ (Ondřej, 4. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

Poslední desáté téma se snaží nabídnout možné změny (systémové i nesystémové), které by dle respondentů pomohly zvýšit volební účast. Proto se autor práce ptá na otázku: „Jaké změny by podle tebe pomohly ke zvýšení volební účasti studentů?“. Důležité je zmínit, že řada respondentů neví, jak přesně volební řád funguje, jak přesně UHK a její fakulty informují studenty o volbách, takže ve většině odpovědí se spíše nachází popis toho, jak by volby měly probíhat a jak dle studentů zvýšit volební účast. Proto nakonec z odpovědí vzniklo spíše doporučení:

„Myslím si, že studenti, kteří kandidují na funkce senátora, by měli více komunikovat se studenty, představit jim svoje plány a cíle. Dále by pomohla větší propagace na sociálních sítích, kde se mladí lidé hodně pohybují.“ (Klára, 2. ročník bakalářského studia, Filozofická fakulta)

„Zjednodušeně více informovat studenty o tom, že nějaký volby jsou a proč jsou důležité.“ (Denis, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

„Určitě by se měla studentům vysvětlit funkce senátů a taky by měly být pravidelné reporty ze senátů, co se tam zrovna děje.“ (Anna, 3. ročník bakalářského studia, Pedagogická fakulta)

„Myslím si, že by tomu pomohly online volby a celkově lepší propagace voleb. Větší informovanost ze strany učitelů, a i nějaký prostor na sociálních sítích.“ (Dominik, 1. ročník navazujícího magisterského studia, Filozofická fakulta)

„Možná bych nabídl voličům po odvolení odměnu od školy (tužku, balonek, lízátko apod.). Třeba i to univerzitní pivo, nebo sleva na jeho koupi. Nic jiného mě nenapadá. Možná i nabídnout studentům jeden kredit za účast na chodu fakulty/univerzity.“ (Šimon, 2. ročník bakalářského studia, Fakulta informatiky a managementu)

3.2.2 Doporučení studentů

Z polostrukturovaných rozhovorů jsme se dozvěděli od studentů nemálo doporučení, která by podle nich vedla k vyšší volební účasti studentů u voleb do fakultního nebo celouniverzitního senátu. V této podkapitole si je shrneme a zaměříme se především na ty, která se vyskytovala v téměř z každém z rozhovorů.

Jsou to především tato doporučení:

- 1) Větší propagace voleb mezi studenty
- 2) Informovat studenty o tom, jaké má senát funkce a kompetence
- 3) Více informovat studenty o tom, co se aktuálně řeší, o čem se jedná
- 4) Změnit a sjednotit termíny voleb
- 5) Rozšířit možnosti hlasování o elektronickou formu (přes internet)
- 6) Odměna za účast

Pod doporučením o větší propagaci voleb si studenti představují rozšíření informací o tom, že se volby vůbec konají, kdo v nich kandiduje a která témata jsou důležitá. Zmiňují, že by se informace o konání voleb měly posílat studentům mailem, měly by být v letácích vyvěšených na nástěnkách budov UHK. V neposlední řadě by měly být dostupné také na sociálních sítích, jako je Facebook či Instagram.

Za důležité doporučení řada z nich považuje, aby měli studenti dostatek informací od pedagogů o tom, jaké má senát funkce a kompetence. Myslí si, že by jim to mělo být vysvětleno hned v prvním ročníku na začátku jejich studia ideálně formou informativního semináře či přednášky.

Dalším doporučením je zasílání pravidelných reportů ze senátů, který budou vystihovat aktuální dění. Zjednodušeně informace o tom, o čem se aktuálně rozhoduje a co je předmětem diskuze mezi senátory. Následně očekávají diskuzi o těchto tématech nejen se studenty, ale i s pedagogy.

Termín voleb je dle většiny studentů taktéž potřeba změnit, akorát se již neshodují v tom, kdy přesně by se měly volby konat a jak dlouho by měly trvat. Shodují se však v tom, že volby by měly proběhnout až poté, kdy budou studenti prvních ročníků seznámeni s chodem univerzity a budou mít základní povědomosti o tom, jaké mají senáty funkce a kompetence. Také se shodují na tom, že by se volby neměly konat v průběhu zkouškového období.

V neposlední řadě je nutné zmínit doporučení studentů, které by rozšířilo možnosti hlasování o elektronickou (internetovou) formu. Z rozhovorů vyplynulo, že by toto hlasování využili, protože je to pro ně pohodlnější a méně časově náročné než návštěva školy za účelem vhození papírového hlasovacího lístku do volební urny.

Posledním doporučením, které zmínili studenti spíše s nadsázkou je odměnění studentů za účast u voleb. Mělo by se jednat o dárkové předměty univerzity, jako je například balónek, tužka a další propagační předměty univerzity.

4 Závěr

Práce se zabývala problematikou volební účasti do Akademických senátů VVŠ na Univerzitě Hradec Králové se zaměřením na volby do studentských a akademických komor jednotlivých fakult, ale i na celouniverzitní senát. Cílem této práce bylo nabídnout možné vysvětlení faktorů studentské ne/účasti na akademickém a samosprávném životě na UHK a zaměření se na výsledky voleb a jejich srovnání napříč fakultami.

Získávání informací, podkladů a výsledků o akademických senátech jednotlivých fakult pro tuto bakalářskou práci probíhalo osobní návštěvou sekretariátů děkana jednotlivých fakult, případně z webových stránek univerzity. Pro zpracování těchto dokumentů a pro vypočtení hodnot musel autor této práce použít vlastní výpočty a způsoby, aby mohl kvalitně porovnat volební účast napříč senáty v rámci fakult.

Z výsledků této práce je patrné, že studentská účast u voleb do akademických senátů nadále klesá, nebo se drží na podobně nízké hodnotě. Dalším zjištěním je, že v rámci Univerzity Hradec Králové a jejích fakult je vyšší volební účast u voleb do fakultních senátů než u voleb do celouniverzitního senátu. Příčinou této skutečnosti je zřejmě lepší mobilizace voličů (studentů) ze strany kandidujících studentů do fakultních senátů. Dalším ze zjištěných faktů je, že volební účast studentů je v rámci UHK nejvyšší na Přírodovědecké fakultě. Z jakých důvodů je volební účast nejvyšší na Přírodovědecké fakultě není schopna tato práce zodpovědět, ale tato informace může být využita a zkoumána v dalších pracích na podobné téma.

Z polostrukturovaných rozhovorů se studenty byly zjištěny hlavní faktory, které dle nich ovlivňují studentskou neúčast u voleb. Jedná se především o malou propagaci voleb a akademických senátů mezi studenty, nízké povědomí studentů o tom, jaké má akademický senát funkce a kompetence, neinformovanost studentů ze strany senátů o aktuálním dění, nevhodný termín konání voleb, špatné chování a vystupování senátorů na veřejnosti, ale i v soukromí, chybějící elektronické hlasování, nesympatie s kandidáty, chybějící debata mezi učiteli a studenty v průběhu semestrů o tématech, které se aktuálně na škole řeší a v neposlední řadě může být jedním z důvodů vzdálené bydliště studenta, či jiná než prezenční forma studia.

Prameny a literatura

- Kouba, Karel. 2018. "Determinants of student participation in higher education governance: the case of student turnout in academic senate elections in Czechia." *Higher education* 76, č. 1, 67-84.
- Blais, André. 2000. *To Vote or Not to Vote? The merits and Limits of Rational Choice Theory*. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press.
- Riker, William H., Ordeshook, Peter. 1973. *An Introduction to Positive Political Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Kotler-Berkowitz, Laurence. 2005. *Friends and Politics in Social Logic of Politics : Personal Networks As Contexts for Political Behavior*. Philadelphia: Temple University Press.
- Křepelka, Filip. 2018. "Zvláštnosti akademické samosprávy v Česku a jejich možné důsledky." *Správní právo* 51, č. 4, 288-298.
- Nováková, Eliška. 2015. *Nevoliči ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky 2013 a jejich motivace k volební neúčasti*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Diplomová práce.
- Pabian, P., Tvrdá, K., Hundlová, L. 2013. "Jsou studující všemocní nebo bezmocní? Vladnutí v českém vysokém školství mezi studentokracií, akademickou oligarchií a manažerismem" *AULA revue pro vysokoškolskou a vědní politiku* 21, č. 1, 68-83.
- Prudký, L., Pabián, P., Šima, K. 2010. *České vysoké školství: Na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009*. Praha: Grada.
- Bohumil, Vybíral. 2005. *Vnitřní předpisy Univerzity Hradec Králové*. Hradec Králové: Gaudeamus
- Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. 2009. *Volební systémy*. Praha: Portál
- Sládeček, Vladimír., Pouperová, Olga. 2014. *Správní právo: Zvláštní část*. Praha: Leges
- Lukáš, Linek. 2013. *Kam se ztratili voliči?: Volební účast v ČR v letech 1990-2010*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury

Jan, Vymětal. 2015. *Praktický průvodce studiem na Vysoké škole: praktické rady jak uspět při studiu na vysoké škole i v praxi*. Ostrava: Key Publishing s.r.o.

Hendl, Jan. 2016. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál

Reml, Jiří., Hendl, Jan. 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál

Niemi, Richard., Hanmer, Michael. 2010. *Voter Turnout Among College Students: New Data and a Rethinking of Traditional Theories*. *Social Science Quarterly* 91, č.2, 301-323.

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2017. *Protokol volební komise o výsledcích voleb do Studentské komory AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2017. *Zápis z jednání volební komise AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2017. *Harmonogram voleb do Akademické komory AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2017. *Volební řád AS FF UHK*. Hradec Králové: děkanát FF

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2019. *Protokol volební komise o výsledcích voleb do Studentské komory AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2019. *Zápis z jednání volební komise AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2019. *Harmonogram voleb do Akademické komory AS FF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Fakulta informatiky a managementu. 2016. *Výsledky voleb do Akademického senátu Fakulty informatiky a managementu UHK*. Hradec Králové: Volební komise Fakulty informatiky a managementu

Univerzita Hradec Králové Fakulta informatiky a managementu. 2016. *Vyhlášení voleb do AS FIM UHK*. Hradec Králové: Fakulta informatiky a managementu

Univerzita Hradec Králové Filozofická fakulta. 2017. *Volební řád Akademického Senátu FIM UHK*. Hradec Králové: Fakulta informatiky a managementu

Univerzita Hradec Králové Fakulta informatiky a managementu. 2019. *Výsledky voleb do Akademického senátu Fakulty informatiky a managementu UHK*. Hradec Králové: Volební komise Fakulty informatiky a managementu

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta. 2017. *Protokol o průběhu a výsledku voleb do Akademického senátu PdF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta. 2019. *Volební řád Akademického senátu PdF UHK*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta. 2020. *Protokol o průběhu a výsledku voleb do Akademického senátu PdF UHK*. Hradec Králové: Volební komise

Univerzita Hradec Králové Přírodovědecká fakulta. 2017. *Volební řád Akademického senátu Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové*. Hradec Králové: Přírodovědecká fakulta

Univerzita Hradec Králové Přírodovědecká fakulta. 2016. *Výsledky voleb do Akademického senátu Přírodovědecké fakulty*. Hradec Králové: Přírodovědecká fakulta

Univerzita Hradec Králové Přírodovědecká fakulta. 2019. *Výsledky voleb do Akademického senátu Přírodovědecké fakulty*. Hradec Králové: Přírodovědecká fakulta

Univerzita Hradec Králové. 2017. *Jednací řád Akademického senátu UHK*. Hradec Králové: UHK

Univerzita Hradec Králové. 2017. *Volební řád Akademického senátu UHK*. Hradec Králové: UHK